

Místo služební cesty: Chorvatsko: Daruvar, Záhřeb

Termín služební cesty: 18. 9. – 2. 10. 2005

Program cesty: Pořádání archivu Svazu Čechů v Chorvatsku v Daruvaru
Pořádání archivu České besedy Záhřeb
Návštěva Státního archivu v Záhřebu

Účastníci cesty: Alexandra Blodigová, Jan Kahuda (6. oddělení NA)

Zprávu předkládají: Alexandra Blodigová, Jan Kahuda

Datum předložení: 3. 10. 2005

Schválila: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu

Zpráva ze služební cesty do Chorvatska ve dnech 18. 9. – 2. 10. 2005

Část všeobecná:

Služební cesta, která byla realizována na základě mezistátní kulturní dohody mezi ČR a Republikou Chorvatsko, byla zahájena dne 18. 9. 2005, z Prahy jsme odjeli v 18.00 linkovým autobusem do Záhřebu, kam jsme dojeli dne 19. 9. 2005 v 5.00 hod. Na autobusovém nádraží nás očekával služební vůz Velvyslanectví ČR v Záhřebu, který nás odvezl do Daruvaru, kam jsme dorazili v 7.00 hod. Ubytování bylo zajištěno v hotelu Termal. Dne 27. 9. 2005 jsme odjeli linkovým autobusem Daruvar – Kutina – Zagreb do Záhřebu. Ubytování bylo zajištěno prostřednictvím Chorvatského státního archivu v hotelu Ilica. Cesta byla ukončena dne 1. 10. 2005, ze Záhřebu jsme odjeli v 21.00 linkovým autobusem do Prahy, kam jsme přijeli dne 2. 10. 2005 v 8.35 hodin. Během cesty se nevyskytly žádné organizační problémy.

Část odborná:

Odborný program cesty byl zahájen bezprostředně po příjezdu do Daruvaru. Dne 19. 9. 2005 v 8.00 jsme byli přijati tajemnicí Svazu Čechů v Chorvatsku ing. Jarmilou Kulhavou, která nám předala rovněž klíče od spolkového archivu. Konkrétní program naší práce v Daruvaru byl následně konzultován s archivářem Svazu prof. Goranem Hruškou. Vlastní práce ve svazovém archivu navázaly na předchozí pořádací práce A. Blodigové a dr. V. Růžka z let 2002 a 2003. Hlavní pozornost byla věnována vlastním písemnostem Svazu Čechů v RCH (původně Československý svaz v Chorvatsku, resp. Československý svaz v LR Chorvatsko, Svaz Čechů a Slováků v SR Chorvatsko) z let 1946-1999. Po konzultacích s prof. Hruškou byly archiválie rozčleněny do tří dílčích částí, které byly zpracovány samostatně (viz připojený soupis). Zvolený postup umožňuje průběžné zařazování písemností do všech částí neuzavřeného fondu. První část obsahuje písemnosti valných hromad, ve druhé části jsou uloženy písemnosti sekretariátu (včetně písemností z let 1980-1999, které byly vytrženy přímo ze sekretariátu svazu); třetí část obsahuje písemnosti dalších orgánů svazu a dokumentaci. Dále byl vyhotoven podrobný soupis dalších fondů svazového archivu. Jedná se zejména o prohloubení soupisu archiválií jednotlivých krajanských obcí a spolků, dále byl pořízen soupis archiválií k činnosti Československé brigády Jana Žižky v národně

osvobozeneckém boji za 2. světové války. Dopracovány byly rovněž soupisy drobných osobních archivů (Štantejský, Burian, Knytl, Rajek). Objeven byl archiv Československé besedy Daruvar v rozsahu cca 20 kartonů, jehož zpracování bude úkolem příští služební cesty.

V rámci služební cesty se uskutečnilo rovněž několik jednání týkající se stávajícího i budoucího odborného programu. V průběhu pobytu v Daruvaru jsme opakovaně jednali se zastupující ředitelkou nakladatelství Jednota mgr. Libuší Stráníkovou ve věci budoucího zpracování historického archivu nakladatelství, které působí od roku 1946 a vydává zejména týdeník Jednota, dětský časopis Koutek, odborný časopis Přehled zaměřený na historii a literaturu, ročenku Lidový kalendář, učebnice pro české školy a další publikace. O průběhu zpřístupňovacích prací byli informováni rovněž ředitelka nakladatelství Jednota mgr. Jiřina Staňová a člen historické rady svazu mgr. Josip VINTR. Význam svazového archivu a pomoci ze strany Národního archivu při jeho zpracování představitelé české menšiny vysoce hodnotí, což vyjádřila opakovaně rovněž při našem přijetí předsedkyně Svazu Čechů v Republice Chorvatsko prof. Eleonora Janotová. O naší práci se živě zajímala rovněž poslankyně Parlamentu Republiky Chorvatsko pro českou a slovenskou menšinu Zdenka Čuchnilová. Informace o činnosti Národního archivu a práci ve svazovém archivu byly poskytnuty rovněž novinářce týdeníku Jednota mgr. Věře Bartošové a pro dokumentární pořad redaktorce českého vysílání Radia Daruvar Lence Lelićové.

Při jednání s vdovou po zakladateli menšinového archivu paní Melitou Matuškovou byla prohlédnuta část osobního archivu prof. Matuška, která je zatím v držení rodiny a bude v nejbližší době předána do svazového archivu, kde bude celý fond scelen.

V rámci pobytu jsme měli možnost navštívit v doprovodu kol. Hrušky rovněž Státní archiv Slavonský Brod, pob. Požega. Jako čestní hosté jsme se zúčastnili rovněž oslav 70. výročí založení národního domu v obci Jazvenik.

Odborný program pokračoval ve dnech 27. 9. – 1. 10. 2005 v Záhřebu. Opakovaně jsme měli možnost navštívit historickou budovu Chorvatského státního archivu, při druhé návštěvě rovněž detašované pracoviště reprografie, mikrografie a fotodokumentů. Při první návštěvě jsme byli přijati zástupcem nepřítomného ředitele archivu, kterého jsme informovali o dalším programu našeho pobytu. Další podrobnosti byly upřesněny při jednání s koordinátorkou archivu pro mezinárodní vztahy prof. Deanou Kovačec, která nás rovněž provedla celou budovou archivu a byla nám při naší cestě velmi nápomocna. Hlavním úkolem záhřebského pobytu bylo zjištění stavu archivu krajanského spolku Česká beseda Záhřeb, na jehož existenci, vysokou hodnotu a potřebu zpracování opakovaně upozorňoval představitelé českého archivnictví bývalý velvyslanec ČR v Chorvatsku dr. Jiří Kuděla. Několikrát jsme

navštívili budovu besedy, kde nás přijali její předseda ing. Zlatko Šoufek a jednatelka prof. Jarmila Kozáková-Marinkovičová, které jsme podrobně informovali o naší práci. Celý archiv jsme prohlédli ve společnosti spolkových archivářů prof. dr. Branka Čelustky, Velimiry Čupinové a ing. Viktora Husáka. Spolkovou dokumentaci shromáždil bývalý předseda České besedy dr. Jan Burian (zemřel 2003). Archiv je uložen ve čtyřech skříních ve zvláštní místnosti. Celkový rozsah archivu je 12 bm. Obsahuje písemnosti České besedy Záhřeb, Československé obce Záhřeb, Československých spojených spolků Záhřeb, Česko-jihoslovenské ligy, akciové společnosti Český národní dům Záhřeb, Československého svazu Záhřeb a České pokračovací školy. Písemnosti jednotlivých původců jsou odděleny, chybí zatím vnitřní uspořádání. V rámci našeho pobytu jsme vyhotovili základní soupis všech písemností (viz příloha). V rámci záhřebského pobytu jsme jednali rovněž s prof. Alenem Matuškem, synem prof. Josefa Matuška, s nímž byl upřesněn způsob předání zbytku osobního archivu prof. J. Matuška do archivu Svazu Čechů v RCH v Daruvaru. A. Matušek nás informoval o dokončovacích pracích na slovníku představitelů české menšiny v Chorvatsku, který bude v příštím roce vydán z pozůstalosti Josefa Matuška péčí Svazu.

Příloha I.

Archiv České besedy v Záhřebu

1. Fond Česká beseda Záhřeb

- **Knihy**
 - A II 18; pamětní kniha 1876-dosud
 - A II 20; kniha předplatitelů Čs. listů 1919-1920
 - Pokladní kniha ČB 1945-1946
 - Peněžní deník 1952-1957
- Písemnosti týkající se valných hromad 1938-1941
- zápisy z valných hromad a přípravné dokumenty 1967, 1969, 1970, 1972, 1986, 1987, 1990-1995, 2000, 2001, 1996-1998
- Výroční zprávy
 - A I 14: Ročenka ČB 1874-1924
 - A I 15: Ročenka ČB 1874-1934
 - A II 10: příprava almanach 1874-1934
 - A I 16: Ročenka ČB 1874-1954
 - A I 17: 90 let ČB Z. 1874-1964
 - A I 18: 120 let ČB Z. 1874-1994
- Stanovy
 - A I 11: stanovy ČB sešit 1906;
 - B I 4: stanovy 1932, 1939, 1983
 - Úřední registrace stanov 1989-1990
- Členská evidence
 - B III; Členské přihlášky od 1939, 1945- (0,75 bm)
 - Seznam členů 1965
 - Volby 1995, volební lístky
 - Seznam voličů č.a sl. nár. v Záhřebě 1994 dle sčítání 1991 (962 čl.)
- Korespondence
 - A II 1; korespondence ČB 1922
 - A II 2; dtto 1923
 - A II 3; dtto 1924/1
 - A II 4; dtto 1924/2
 - A II 5; dtto 1926-1927
 - A II 6; dtto 1928
 - A II 7; dtto 1930
 - A II 8; dtto 1938
 - A II 9; korespondence ČB 1924, 1926, 1928, 1929, 1931, 1937, 1939
 - korespondence 1993-1995
 - korespondence 1995-1997
 - korespondence 1998-1999
 - korespondence 2000-2001
- Dokumentace
 - A I 1; Sběrka novinových výstřížků Česká beseda 1922-1934; album
 - A I 2; Sběrka novinových výstřížků Česká beseda 1934; album

- A I 3; Sběrka novinových výstřižků Česká beseda 1935; album
- Sběrka novinových výstřižků Česká beseda 1955-1992; album
- Sběrka novinových výstřižků Česká beseda 1992-1997; album
- Sběrka novinových výstřižků Česká beseda 1997-2003; album
- A II 17; album dramatického odboru ČB 1922-1939
- A II 19; Československé listy, vázané noviny 1919-1920
- A I 7; album stavba čs. domu v Daruvaru 1939
- Podklady pro současnou internetovou stránku
- B I 11; fotografie + podklady pro pamětní tisky významných osobností
- B I 12; Dr. Vodehnal – tvorba
- B I 9; Šlezinger, novinové výstřižky
- B I 10; sbírka dokumentace režiséra Materelja (etikety apod.) 1958
- sbírka novinových výstřižků 1947-1951, Otto Sosnovec
- osobní dokumentace Radomira Čokiće: vlastní tvorba, přednášky, rukopisy, články do Jednoty, korespondence 1940-1989
- Divadelní kroužek, loutkové divadlo 1966
- Fotografie (divadelní představení)
- fotografie brigáda 5 kartonů
- Sběrka dokumentace – časopisy, drobné tisky, Tito v Praze aj.
- Nový Přerov – německá škola s chorvatskými dětmi 1904
- 110. výročí ČB – dokumentace (podklady k výstavě)
- Spolkové zprávy 1995-1999
- Účetní materiál
 - Účty 1969, 1984,
 - Evidence členských příspěvků 1980-1983

2. *Fond Československá obec Záhřeb*

- Stanovy
 - A I 12; stanovy 1920
- Výroční zprávy
 - A I 13/1; výroční zpráva ČO Z. 1931, sešit
 - A I 13/2; výroční zpráva 1932 tisk
 - A I 13/3; výroční zpráva 1933
 - A I 13/4; výroční zpráva 1934
- Korespondence
 - A II 11; korespondence 1913-1920
 - A II 12; korespondence 1922-1924
 - A II 13; korespondence 1925
 - A II 14; korespondence 1924, 1925, 1928
 - A II 15; korespondence 1929
 - A II 16; korespondence 1935-1939
- Členská evidence
 - A III 9; dotazníky ČsO Z. 1922-dosud
- Dokumentace
 - A I 4; spolkové zprávy ČSLO 1922-1938 album

3. *Fond Československé spojené spolky Záhřeb*

- **Knihy**
 - A III 11; kniha zápisů ze schůzí výboru 10.6.1939-11.5.1946
 - A III 12; kniha zápisů ze schůzí výboru 18.10. 1946.25.10. 1953
 - A III 13; kniha zápisů ze schůzí výboru 28.2. 1953 – 8.11. 1961
 - A I 5; pokladní kniha spojených spolků 1947-1951
 - A I 6; pamětní kniha výstavy České knihy spojených spolků 1966
 - Inventář majetku Spojených spolků 1946
- **Registraturní pomůcky**
 - A III 14; podací protokol 1947-1950
 - A III 15; podací protokol 1950-1965
- **Zápisy z valných hromad**
 - Valné hromady 1948-1960
 - Valné hromady 1961-1965
 - Valné hromady 1966-1970
 - Valné hromady 1971-1975
 - Valné hromady 1976-1980
 - Valné hromady 1981-1985
 - Korespondence k valným hromadám 1945-1950
 - Korespondence k valným hromadám 1951-1960
 - Valné hromady 1981-1988 – jednatelské zprávy
- **Zápisy ze schůzí výboru**
 - A III 8; záznamy ze spolkových schůzí 1968-1973
- **Korespondence**
 - A III 1; korespondence 1947
 - A III 2; korespondence 1948-1949
 - A III 3; korespondence 1950-1953
 - korespondence 1954-1956
 - A III 4; korespondence 1956-1958
 - A III 5; korespondence 1958-1962
 - A III 6; korespondence 1970-1973
 - A III 7; korespondence 1974-1981
 - Spojené spolky: korespondence 1954-1956
 -
 - A III 10; Čs. vydavatelské družstvo 1945-1946
 - korespondence s Národním výborem Čechů a Slováků 1945, Reemigrace mládež 1945
 - B I 1; klub studentů z Daruvaru (stanovy, korespondence, pokladní doklady) 1962-1963
 -
- **Dokumentace**
 - A I 8; album upomínka sokolský slet ČÚZ Praha 1948
 - A I 9; plaketa diploma Savez Sind. Hrv. 1983
 - A I 10; album uznání vítězné loutkové soutěže Končenic

4. Fond Jugoslávsko-československá liga

- Výroční zprávy 1928/1929
- Výroční zprávy 1929/1930
- Výroční zprávy 1929/1931
- Výroční zprávy 1931/1932
- Výroční zprávy 1932/1933
- Výroční zprávy 1934/1935
- Výroční zprávy 1935/1936 + zápisy z valných hromad

5. *Fond Československý národní dům, a.s.*

- Korespondence týkající se postavení Čs. národního domu 1929 (sběratelské akce, návrhy na výstavbu apod.)
- B I; Československý národní dům, originály a kopie dokumentů + plány 1928-1999
- B I 3; spolkové místnosti, plány, pronájmy 1948-1997
- B I 2; plány besedních místností
- plány a výměry Českého národního domu
- B II; Radio Hrvatska 1995-1999, smlouvy a zápisy z jednání, pronájmy
- Plány budovy Čs. domu, a.s.
- Plakáty akce 1954
- D; Dokumenty týkající se domu (stavební dokumentace) 1929-1988
- Bankovní účty družstva (Jugobanka, Komerc.bank, ad.)
- Čs. národní dům, korespondence, fotodokumentace projektu 1997
- zápisy z VH družstva 1929-1941 + korespondence
- Popis akcionářů 1940, 1946
- Přihlášky – akcie
- Pokladní doklady 1937, 1936, 1942, 1930-1934, 1938,
- Stavební dokumentace domu , návrhy akcí 1921, korespondence s tiskárnou
- korespondence družstva 1937, 1935, 1929-1934, 1936, 1938, 1940
- korespondence 1939-1940
- Fond pro zřízení Čs. národního domu v Z. 1929, zápisy, sbírky
- VH 1930-1945
- Daňová přiznání 1933-1947, 1937-1940
- Národní noviny 1932 o domu
- úřední korespondence 1935-1939
- Nájemní smlouvy 1940
- Zápis o zřízení družstva 1929-1936
- Účetní doklady 1938-1940

6. *Fond Československá knihovna Záhřeb*

- B I 7; evidence výpůjček z knihovny 1960-1970
- B I 8/A-D; seznamy knih (věcné třídění knihovny) 1957
-

7. *Československá doplňovací škola Záhřeb*

- **Knihy**
 - Kniha zápisů kuratoria České školy Z. 24.9.1930-29.3.1941
 - Kniha zápisů schůzí školního výboru 1947-1951
 - „Strádal školní“ (evidence poplatků žáků) 1933-1937
 - Seznam výpůjček učebnic žákům

- Seznam výpůjček z knihovny pro žáky 1928/1929
- Katalog učitelské knihovny, dokumentace
- Výběrčí knížka Kuratoria školy 1923-1930
- Účetní kniha školního výboru 1946-1951
- Registraturní pomůcky
 - Jednací protokol školy 1925-1936,
- Třídní výkazy a knihy
 - Katalog žactva 1922/1923
 - Třídní kniha 1923/1924
 - Třídní kniha 1926/1927
 - Třídní kniha 1928/1929
 - Třídní kniha 1933/1934
 - Třídní výkaz 1934/1935
 - Třídní výkaz 1935/1936
 - Třídní kniha 1940/1941 (Čs. doplňovací škola Z.)
 - Třídní kniha 1946/1947
 - Třídní kniha 1948/1949
 - Třídní kniha 1949/1950
 - Třídní výkaz 1950/1951
- Korespondence
 - Korespondence kuratorium 1937-1940
 - Korespondence školy 1946-1951
- Dokumentace k čs. doplňovací škole 2001-2002

8. Fond Československý svaz Záhřeb

- Matice školská odb. Záhřeb (výroční zprávy jednotlivých škol) 1929-1940
- Protokoly schůzí Čs. svazu Bělehrad 1924-1926 kniha
- VH Svaz 1937
- Dotazníky čs. škol 1932
- Domy Brestovac, Bjelovar, Daruvar, Gaj, Jazvenik, Nová Ves – plány domů
- Dotazníky krajanských obcí 1938
- Korespondence 1932
- Česká škola Stará Pazova – zájezd do ČSR 1930-1932
- Žádosti o podpory a stipendia Svazu 1940
- VH Svaz 1930-1934
- Fotoalbum Bjelovar 1934 – obec a škola
- Korespondence 1924-1940
- Matice školská, odb. Záhřeb – 1939-1940 (korespondence, subvence)
- Hospodářská škola Prokúpkova Daruvar 1932-1935
- Školy Daruvar, Pazova – korespondence se Savzem 1932-1933
- Stanovy Sdružení venkovského dorostu Daruvar
- Interní zprávy 1963-1965
- Seznamy členů svazu
- Stanovy a jednací řád Svazu 1928-1930
- Členská kartotéka Svazu